

Tombe du Maharal de Prague

Le choix du collectif

L'élection d'Abraham

La Rédemption d'Israël, écrit par le Rav Yehudah ben Bezalel Loew plus connu sous le nom de Maharal de Prague est un classique de la littérature rabbinique. Il y parle de la naissance de la nation juive et de son projet messianique pour l'humanité.

ספר נצח ישראל-מהר"ל פרק יא

.. כאשר בחר השם יתברך מתחלה באברהם והוציאו מאור כשדים לתת לו הארץ, כתיב (בראשית יב, א) "ויאמר ה' אל אברהם לך מארצך *וממולדתך* אל הארץ אשר אראך" . והקשה הר"ם ז"ל, שתימה הוא שלא זכר הכתוב קודם זה שהיה אברהם צדיק, ולכן נגלה עליו השכינה ואמר לו "לך מארצך וממולדתך וגו'" כי בלא זה לא נגלה עליו השכינה ואמר לו "לך מארצך", לכן ראוי היה לכתוב קודם צדקת אברהם. וכמו שתמצא בנח (בראשית ו, ח) "ונח מצא חן בעיני ה'", ואחר כך כתיב (שם שם, ט) "אלה תולדות נח וגו'", הזכיר קודם צדקת נח קודם שהזכיר שדבר השם יתברך עמו: אבל לפי הדברים שאמרנו לך לא יקשה כלל, כי אצל נח לא היה רק בחירה פרטי, והבחירה הפרטית הוא לפי מה שהוא, והכל הוא לפי מעשה צדקות שלו אבל באברהם לא היה בחירה פרטית, רק באומה הישראלית, שהם זרעו שהרי כתיב באותה בחירה (בראשית יב, ב) "ואעשה אותך לגוי גדול", וזה בחירה כללית, ובחירה כמו זאת אין תולה במעשה כלל, ולא בחטא, כי המעשה הוא לפרט. אף כי בודאי זכות אבות מועיל, מכל מקום עיקר הבחירה- בחירה כללית בו ובזרעו. ואל יקשה לך מה שכתוב (ר' דברים ט, ה) "לא בצדקתך אתה בא לרשת וגו' ולמען הקים את הדבר אשר נשבע לאבותיך", בודאי דבר זה מה שהביא אותו הדור אל הארץ היה תולה בזכות אבות, וגם דבר זה פרטי. אבל עיקר הבחירה שבחר השם יתברך באברהם לא היה בחירה פרטית, רק שבחר בו ובזרעו אחריו בחירה כללית, ולא היה בחירה פרטית. שהבחירה הפרטית הוא לפי המקבל, ואם נשתנה המקבל- ישתנה הדבר. ולכן יתורץ השאלה, שלא הזכיר הכתוב צדקת אברהם קודם שנגלה עליו השכינה ואמר לו "לך מארצך וממולדתך וגו'" (בראשית יב, א), שאם כך היה משמע שלכן נגלה עליו הקב"ה ואמר לו "לך מארצך" בשביל זכותו שהזכיר, ואם כן היה זאת האהבה תלויה בדבר, וכל אהבה התלויה בדבר- בטל דבר בטלה האהבה (אבות פ"ה מט"ז)

La rédemption d'Israël, Maharal de Prague, chapitre 11

Lorsque Dieu a choisi à priori Abraham et qu'il l'a fait sortir d'Our-Kasdim pour lui donner la terre d'Israël, il est dit « L'Eternel avait dit à Abram : Eloigne-toi de ton pays, de ton lieu natal et de la maison paternelle et va au pays que je t'indiquerai » (**Genèse 12 ;1**).

Maïmonide sur le verset s'interroge en s'étonnant que le texte n'ait pas mentionné auparavant qu'Abraham était un juste, et que c'est la raison pour laquelle Dieu s'est adressé à lui, en lui disant : pars de ton pays et de ton lieu natal. Car s'il n'avait pas été juste, Dieu ne se serait pas révélé à lui.

Et c'est pourquoi, il aurait fallu mentionner avant le fait qu'Abraham était un juste. Comme c'est d'ailleurs le cas pour Noé pour lequel il est dit « Mais Noé trouva grâce aux yeux de l'Eternel » (**Genèse 6, 8**) et par la suite « Noé fut un homme juste ». C'est à dire qu'on mentionne d'abord la justesse de Noé en ensuite la révélation du Créateur envers lui.

Mais selon ce que nous avons enseigné jusqu'à présent, cette difficulté n'en est pas une, car chez Noé, la reconnaissance divine se fait au niveau singulier, c'est à dire au nom de ce qu'il est et tout ce qui définit son identité, ce sont ses actes d'homme juste.

Mais chez Abraham, la reconnaissance ne s'est pas faite au niveau de sa personne mais au contraire au niveau de la nation d'Israel qui est en potentiel en lui, dans sa descendance.

Et c'est ainsi qu'il est écrit au sujet du choix d'Abraham «Je te ferai devenir une grande nation » (**Genèse 12, 2**), il s'agit du choix de la nation porté en Abraham, et cette sélection ne dépend nullement des actes, bons ou mauvais, ou de la faute, car seul le particulier est jugé par ses actes.

Ceci dit, il est évident que le mérite des patriarches est pris en compte et qu'il constitue l'essentiel de l'élection – l'élection du collectif porté dans leur descendance.

Mais ne vient pas t'étonner de ce qui est écrit : « Non ce n'est pas à ton mérite ni à la droiture de ton cœur que tu devras la conquête de leur pays : c'est pour leur iniquité que l'Eternel, ton Dieu dépossède ces peuples à ton profit, et aussi pour accomplir la parole qu'il a juré à tes pères, à Abraham, à Isaac et à Jacob. » (**Deutéronome 9 ;5**).

Il est évident que ce qui a amené les enfants d'Israel à conquérir la terre d'Israel dépendait du mérite des pères, et que ce mérite leur était singulier.

C'est seulement que l'élection d'Abraham par Dieu ne s'est pas réalisé sur une base individuelle, mais sur le collectif porté en lui, dans sa descendance.

La sélection individuelle dépend du sélectionné, et si ce dernier est amené à changer, la selection est remis en cause.

Et c'est ainsi que Maïmonide répond au fait qu'il ne soit pas écrit qu'Abraham était un homme juste avant la révélation divine envers lui, lui disant "éloigne-toi de ton pays, de ton lieu natal" (**Genèse 12 ;1**) car si ça avait été le cas, on aurait compris que la selection d'Abraham dépendait de ses mérites et que cette amour (de Dieu envers Abraham) était un amour sous condition (et non absolu) et comme il est dit dans le Traité des Pères: Tout amour sous condition: s'annule la condition, s'annule l'amour (**traité des pères 5 ; 16**).

Source : *La redemption d'Israël*, Maharal de Prague. (Traduction : Michael Touboul)